

Editörden,

Mart 2020 yılında ülkemizde de yayıldığı resmi olarak açıklanmış bir salgınla mücadele etmeye devam ettiğimiz bu günlerde sağlık iletişimi konusu da öncelikli önem kazanmıştır. Tüm dünyayı tehdit eden ve her birimizi evlerine kapatan COVID-19 salgını “Sağlık İletişimi” konusunu da yeniden gündeme getirmiştir. Dünyayı sarsan bu süreç sağlık çalışanlarının toplum ile aralarında kurdukları iletişimin değişimine ve dönüşümüne tanıklık etmektedir. İletişimde yaşanan değişim akademisyenlerin de dikkatini çekmiş ve konu hakkında birçok çalışma yapılmıştır. Tarihin tekerrür ettiği bu döngü sağlık çalışanları ve iletişim teknolojileri arasındaki etkileşimin önemini bir kez daha gözler önüne sermiştir. Dr. Mehmet KARANFİLOĞLU ve Dr. Öğr. Üyesi Murat SAĞLAM’ın bu sayımızda yer vermiş olduğumuz “Pandemi Sürecinde Sağlık İletişimi: Sağlık Çalışanlarına Yönelik Bir Araştırma” adlı çalışması tam da bu noktaya dikkat çekmektedir. Çalışmada sağlık çalışanları ve iletişim teknolojileri kullanımları ile ilgili pek çok detay ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Salgının etkileri henüz azalmamışken ve mutasyonları (günümüz dünyası virüsün “Delta” olarak adlandırılan mutasyonunu ile karşı karşıyadır) ile dünyayı tehdit ederken bir yandan normalleşmeye dönüş, bir yandan da dijitalleşmeyi konuşur hale gelmiş bulunmaktayız. Salgının etkileri 2 yılı aşkın bir süredir devam ederken hem kurumsal hem de kişisel hayatlarımız derinden sarsılmaya devam ediyor. İki yıl öncesine kadar “doğal” olan alışkanlıklarımız evirilmekte ve bambaşka bir form halimi almaktadır. Fiziksel olarak beraber yaşama imkânı sunmayan bu yeni dünya bizleri bireysel olarak dijital

platformlara iterken her birimizi sanal ortamlarla baş başa bırakmaktadır. Bu süreç bizi dijital dünyaya ve sanal hayata adapte ederken yeni alışkanlıklar kazanmamızı da beraberinde getirdi.

İnsanlık bu değişimi zaten yıllar önce yaşamıştı. 1960’lı yıllardan beri çeşitli formlarda hayatımızda olan bilgisayarlar, 2000’li yıllarla birlikte cep telefonları ile birleşmiş ve internetin de dahil olması ile dijital dönüşümü başlatan yeni alışkanlıklar kazanmamızın önünü açmıştır. Gelişen teknoloji “her an ve her yerde, herkese” ulaşma olanağı sağlarken, iletişimi de dolayımış, kişilerarası iletişimi de geri dönülemez bir biçimde değiştirmiştir. Uzakta olan artık yanımızdadır ve dijital ikizlerimiz bizleri bu sanal platformlarda temsil ederek gerçekliği adeta bir hiper-gerçekliğe dönüştürmüştür.

Olağan dışı koşullar her yaştan grubun ve her sektörden insanın hayatını etkilemektedir. Ancak günümüzde yaşanmakta olan ve etkilerini en ağır şekilde hissetmekte olduğumuz dönemde görülmektedir ki dijital dünyanın önemi ve hayatımızdaki işlevsel varoluşu her geçen gün daha fazla değer kazanmaktadır.

İnsanın insandan uzaklaştığı ve yalnızlaşmaya maruz kaldığı bu dönemde, en büyük etkiye maruz kalmış sağlık çalışanlarıdır. COVID-19 ile mücadelede en ön safta yer alan ve en ağır şartlara rağmen mücadele eden sağlık çalışanları, bu dönemde dijitalleşmenin getirdiği olanaklar sayesinde daha başarılı olmuşlar ve insanlık tarihinde ilk kez bu kadar kısa bir sürede hastalığa karşı aşı geliştirilmesi ve uygulanmasına öncülük etmişlerdir.

Bilişim ve iletişim teknolojilerinin iletişim alanında sağlamış olduğu yeni olanaklar, sağlık çalışanları ve kitleleri,

sosyal izolasyon gibi tecrit olduğumuz zamanlarda bile, birbirinden haberdar etmesine imkân tanımıştır. Özellikle sosyal ağlar sayesinde salgın ile ilgili herhangi bir haber, saniyeler içinde yayılmış ve kitleleri önlem almaya yöneltmiştir. Bu sayede sağlık çalışanları da ne zaman biteceği belli olmayan salgınla mücadele ederken, pek çok yönden ve sosyal açıdan ihtiyaçlarını giderebilmiştir. Sağlık çalışanlarımız teknolojik olanakların getirdiği imkanlar sayesinde anında ve her yerden bilgi alabilme, bilgiyi iletebilme olanağını kullanmış, gelişmeleri bir noktadan diğerine iletirken en temel işlevleri olan hayat kurtarma işlevini daha etkin hale getirmişlerdir.

Çin’de başlayan bu olağanüstü hal ve dünyayı etkisi altına alan salgın göz önünde bulundurulduğunda, elde edilen veriler Dünya Sağlık Örgütü ile eşzamanlı paylaşılmış, ilaç firmalarına aşı üretiminin sağlanması açısından devlet desteğinin sağlanmasına olanak tanımıştır.

Tarihsel perspektiften bakıldığında insanlık tarihini tehdit eden salgınlardan çok farklı bir salgınla karşı karşıyayız, kabul etmeliyiz ki günümüzde teknolojik imkanlar işimizi kolaylaştırmaktadır. Evde kalma ve evden çalışabilme olanağına sahip olanların konforu göz önünde bulundurulduğunda elbette ki dijital platformlar bir eğlence ve arkadaşlarımızla iletişim kurma aracı olarak görev görür. Ancak söz konusu olan sağlık çalışanları ve toplumun temel ihtiyaçlarını karşılayan diğer mesleki unsurlar arasındaki “anında iletişim” çok daha büyük bir önem kazanmaktadır.

Sağlık söz konusu olduğunda anında müdahale en büyük önemi taşır. Bu aşamada hız, verimlilik ve eşitlik konusunda seçenekleri hiç olmadığı kadar artıran

dijitalleşme; fiziksel olarak yoğun emek isteyen iş süreçlerini de çok daha efektif hale getirir. Fiziksel olarak toplanmanın getirdiği zaman kaybı Twitter, Instagram, Facebook, WhatsApp, Zoom, Telegram, Teams, Skype gibi sosyal medya hesapları ve uygulamalar bireylerin zamansız ve mekânız bir şekilde bir arada hareket etmesine olanak tanımaktadır. Bu sayede düşünce ve fikirler çok daha hızlı bir şekilde aktarılabilir yayılabilmekte, uygulama noktasında pek çok süreç bu teknolojilerin kontrolüne bırakılarak mevcut olan iş yüklerinin azaltılması sağlanmaktadır. Bu uygulamalar sayesinde sağlık çalışanlarının aile ilişkilerini koruyarak sosyal medya hesapları üzerinden sevdikleriyle bir araya gelerek destek aldıklarını, bu zorlu süreçte bu kanalla motive olduklarını belirtmekte yarar vardır.

Salgınla birlikte hayatımız pek çok yeniliğe tanık oldu. Maskenin sadece cerrahlar tarafından takılan bir enfeksiyon engelleme aracı olarak gördüğümüz günlerden çok uzağımız artık. Dezenfektan hayatımızın ayrılmaz bir parçası, mesafe zaten hepimizin dikkat ettiği bir husus.

Dijitalleşme ile hayatımıza giren bir diğer kelime de: “Kişiselleştirme”. Bu tanımla ürünlerin tek bir bant üzerinden ve farklı standartlarda üretilebilmesi konseptinin artık mümkün olduğu günümüzde her şeyin kişiselleştirilebilir olması bilgiye ve ilgi duyulan şeye ulaşılmasını da mümkün kılmaktadır. Böylece, günümüz koşullarında en zor şartlarda çalışan sağlık çalışanları bu imkanları kişiselleştirilmiş birer eğlence aracına dönüştürebilme imkânına sahip olabilmekte, ilgi duydukları içeriklere erişerek kişisel motivasyonlarını artırabilmektedirler. Bu sayede her yaş grubu, kendi ilgi alanına göre bir şeyler bulabilmekte bu da iletişim teknolojilerini

hiç olmadığı kadar büyük birer motivasyon kaynağı haline getirmektedir.

Görünen o ki sağlık ve konunun en temel taşı olan sağlık çalışanları günümüzde hak ettiği değeri buluyor. Tıbbi sekreteriyle, sağlık teknisyeniyle, tıbbi teknikeriyle, hemşiresiyle, temizlik ekibiyle, bölüm postası ve hekimiyle...

Onlar hayatlarını bizim için ortaya koyarken ve toplum sağlığı için mücadele ederken “Ben” demekten vazgeçmemizin ve “Biz” olmayı öğrenmemizin tam zamanıdır.

Bütün sağlık çalışanlarımıza saygılarımızla.

Nargis Özgen

Editör